

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

10. Vtrum simul fuerit viator, & comprehensor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

res si vis conclusiones deducere, syllogizare facile, in Christo fuit iustitia & appetitus vindictae, no preter: sed secundum rationis ordinem. ergo in ipso ira non per vitium, sed per zelum fuit.

perit vindictam secundum ordinem iustitiae, & hoc uocatur ira per zelum. Dicit enim Augustinus super Ioan. quod zelo domus Dei comeditur, qui omnia peruersa, quae videt, cupit emendare: & si emendare non potest, tolerat, & gemit. Et talis ira fuit in Christo.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut Gregorius dicit 5. moral. * ira dupliciter se habet in homine. Quandoque enim preuenit rationem, & trahit eam secum ad operandum, & tunc proprie ira dicitur operari, nam operatio attribuitur principali agenti. Et secundum hoc intelligitur, quod ira viri, iustitiam Dei non operatur. Quandoque vero ira sequitur rationem, & est quasi instrumentum ipsius, & tunc operatio, quae est iustitia, non attribuitur ira, sed rationi.

AD SECUNDUM dicendum, quod ira quae transgreditur ordinem rationis, opponitur mansuetudini, non autem ira, quae est moderata, & ad medium reducta per rationem, nam mansuetudo medium tenet in ira.

AD TERTIUM dicendum, quod in nobis secundum naturalem ordinem, potentiae animae mutuo se impediunt, ita scilicet quod cum unius potentiae operatio fuerit intentata, alterius operatio debilitetur. Et ex hoc procedit, quod motus irae, etiam si sit secundum rationem moderatus, utrumque impedit oculum animae contemplantis. Sed in Christo per moderationem diuinae virtutis, vnicuique potentiae permittebatur agere quod erat ei proprium, ita quod una potentia ex alia non impediatur. Et ideo, sicut delectatio mentis contemplantis non impediatur tristitia, vel dolorem inferioris partis, ita etiam conuersio passionis inferioris partis, in nullo impediatur actum rationis.

A plene Deo fruebatur, non igitur Christus fuit viator, sed purus comprehensor.

¶ 3. Praet. Sancti, quorum animae sunt in celo, & corpora in se pulcris, fruuntur quidem beatitudine secundum animam, quantum eorum corpora morti subiaccant, tamen non dicuntur viatores, sed solum comprehensores. ergo pari ratione licet corpus Christi fuerit mortale, quia tamen mens eius Deo fruebatur, videtur quod fuerit purus comprehensor, & nullo modo viator.

SED CONTRA est, quod dicitur Hier. 14. Quare colonus futurus es in terra, & quasi viator declinans ad manendum?

RESPON. Dicendum, quod aliquis dicitur viator, ex eo quod tendit in beatitudinem, comprehensor autem dicitur ex hoc, quod iam beatitudinem obtinet, secundum illud 1. Cor. 9. Sic currite ut comprehendatis. & Philip. 3. Sequor autem, si quo modo comprehendam. Hominis autem beatitudo perfecta consistit in anima & corpore, ut in secunda parte habitum est. * In anima quidem quantum ad id, quod est ei proprium, secundum quod mens uidet, & fruitor Deo. In corpore vero, secundum quod corpus resurgit spirituale, & in uirtute, & in gloria, & in incorruptione, ut dicitur 1. Corin. 15. Christus autem ante passionem secundum mentem plene uidebat Deum, & sic habebat beatitudinem, quantum ad id, quod est proprium animae: sed quantum ad alia deerat ei beatitudo, quia & anima eius erat passibilis, & corpus passibile & mortale, ut ex supra dictis patet. * Et ideo simul erat comprehensor, in quantum habebat beatitudinem propriam animae: & simul viator, in quantum tendebat in beatitudinem, secundum id, quod ei de beatitudine deerat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod impossibile est moueri ad finem, & quiescere in fine, secundum idem. Sed secundum diuersa nihil hoc prohibet, sicut aliquis homo simul est sciens, quantum ad ea, quae iam nouit, & addiscens, quantum ad ea, quae nondum nouit.

AD SECUNDUM dicendum, quod beatitudo principaliter & proprie consistit in anima & secundum mentem, secundario tamen & quasi instrumentaliter requiruntur ad beatitudinem corporis bona. Sicut etiam Philosophus dicit in primo Ethic. quod exteriora bona organice deferuntur beatitudini.

AD TERTIUM dicendum, quod non est eadem ratio de animabus sanctorum & de Christo, propter duo: primo quidem, quia animae sanctorum non sunt passibiles, sicut fuit anima Christi: secundo, quia corpora non agunt aliquid per quod in beatitudinem tendant, sicut Christus secundum corporis passiones, in beatitudinem tendebat, quantum ad gloriam corporis.

ARTICVLVS X.

Utrum Christus simul fuerit uiator, & comprehensor.

AD DECIMUM sic proceditur. Videtur, quod Christus non fuerit simul uiator & comprehensor. Viatori enim competit moueri ad finem beatitudinis, comprehensori autem competit in fine quiescere. Sed non potest eadem simul conuenire, quod moueatur ad finem, & quod quiescat in fine. ergo non potuit simul esse, quod Christus esset uiator, & comprehensor.

¶ 2. Praet. Moueri ad beatitudinem, aut eam obtinere, non competit homini secundum corpus, sed secundum animam. Unde Augustinus dicit in Epistola * ad Dioscorum, quod ad inferiorem naturam, quae est corpus, redundat ab anima, non beatitudo, quae propria est fruentis & intelligentis, sed plenitudo sanitatis, id est, incorruptionis vigor. Sed Christus licet haberet corpus passibile, tamen secundum mentem

D

QVAESTIO XVI.

De consequentibus Unionem quantum ad ea, quae conueniunt Christo secundum esse, & fieri, in duodecim articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de his, quae consequuntur unionem. Et primo quantum ad ea, quae conueniunt Christo secundum se. Secundo,

corpore, &c. Secunda autem, quia uiator est, qui tendit in beatitudinem: comprehensor, qui obtinet. Probatur auctoritate duplici Apostoli.

1.2. q. 4. ar. 4.

arti. 4. huius q. & q. 14. ar. 1. c. 2.

li. 1. eth. c. 8. circa finem.

¶ Super Questionem sextamdecimam.

Incipit secunda pars primi tractatus de Christo, in qua expeditur his, quae de Unionis mysterio erant dicenda, tractantur illa quae ad unionem consequuntur, ut patet in littera, in qua

g. dist. 17. ar. 2. & dist. 17. ar. 2. Et ver. 24. ar. 10. & g. 29. ar. 6. Et quodlibet. 11. q. 2. ar. 1. Et op. 1. c. 23. Et op. 1. c. 23. cap. 7.

1.2. q. 4. ar. 3. ad 1. 2. q. 11. ar. 1. & 2. Mal. 2. c. 1. & 2. 1.2. q. 4. ar. 2. & 3. ar. 1. quodlibet.

epi. 16. ante mediu. 102.